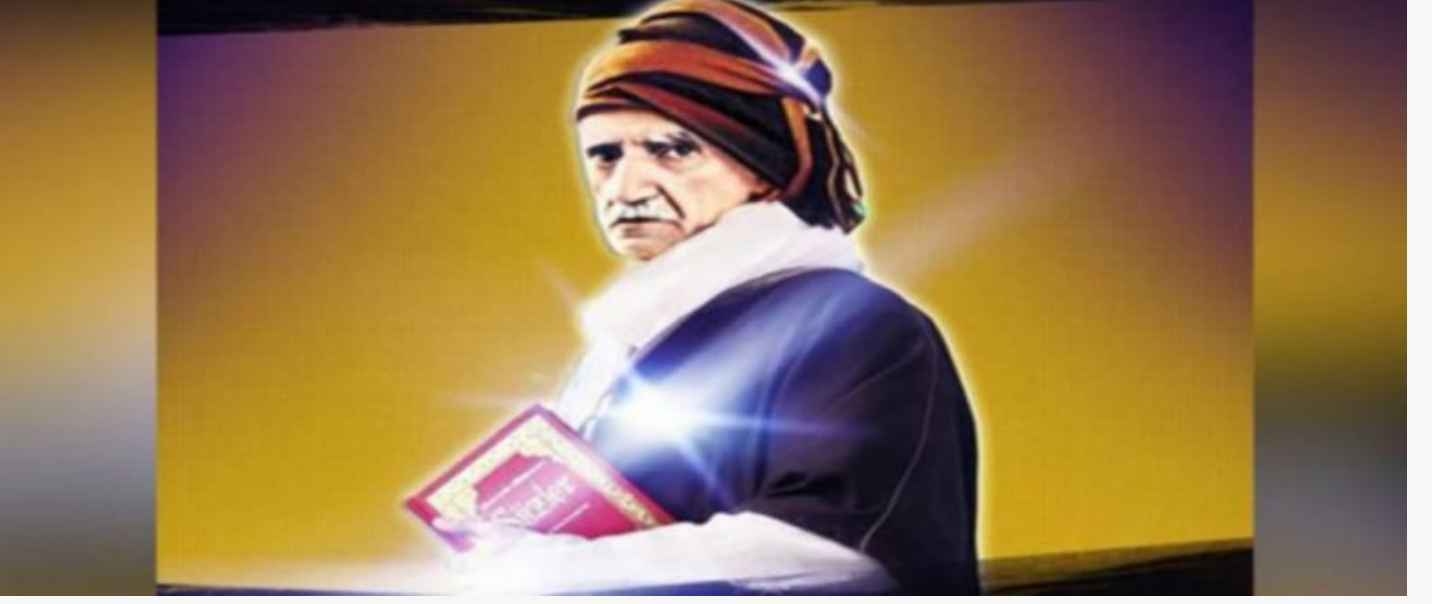

Bir Mürşid ve Tebliğci Olarak Said Nursî’de Bulunan Vasıflar

Said Nursî, yirminci asra damgasını vurmuş ve milyonları peşinden sürüklemiş bir eğitimcidir. Onun eseri Türkiye sınırlarını aşmış, dünyanın bir çok devletlerine ulaşmış ve dünya dillerine tercüme edilmiştir. Said Nursî’nin daveti, mensupları tarafından günümüzde de sürdürülmektedir.

Evet, irşad ve tebliğ alanında bu muvaffakiyete mazhar olmuş bir mürşidin haiz olduğu vasıfları tanımak ve merak etmek her ehl-i tebliğ ve irşadın görevi olmalıdır. Said Nursî’nin nasıl bir eğitimci olduğunu kendi dilinden dinleyelim: “Risale-i Nur’u anlamıyorlar, yahut anlamak istemiyorlar. Beni skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben bütün müsbet ilimlerle, asr-ı hâzır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin meseleleri hallettim. Hatta bu hususta bazı eserler telif eyledim”¹

Uzun yıllar Said Nursî’nin hizmetinde bulunmuş olan talebelerinden Zübeyir Gündüzalp, Said Nursî’yi şöyle tavsif eder: “Said Nursî, ihlâs-ı tâmmeye malik, harikulade hakiki bir müfessir-i Kur’andır. Hem ihlâs-ı etemme vasıl olmuş kahraman ve yekta bir hadim-i Kur’andır. Risâle-i Nur’un müellifi olmak itibarıyla hem bir mütekellim-i âzamdır, hem ilimde gayet derecede mütebahhir ve râsih, muhakkik ve müdakkik bir allâmedir. Hem ilm-i mantığın yüksek nazirsiz bir üstâdıdır.

Ta’likat namındaki telifatı, mantıkta bir şaheserdir. Hem mümtaz ve hem hakperest ve hakikatbin bir dâhidir. Hem Kur’anla barışık müstakim felsefenin hakikatperver bir feylesofudur, hem nazirsiz bir sosyolog ve psikolog ve bir pedegogtur.”²

Said Nursî’nin bazı vasıflarını şöyle sıralayabiliriz:

a. Müsbet Hareket

“Risâle-i Nur’un dersleri, dünyaya baktığı vakit; bütün kuvvetleriyle âsâyışın temellerini muhâfaza etmek, korumak, fesat ve ihtilâllerin önünü kesmek olmasından, kudsi ve mânevî inzibat komiserleri hükmünde olduğuna delil, üç vilâyet zâbitları anlamışlar”.³

“Çünkü Risale-i Nur’un âsâyış noktasında yirmi seneden beri yüz bin şâkirdinden (şimdi milyonları geçmiş) hiçbir vukuât olmadığı gibi pek çok zâbita memurlarının îtirafıyla ve bir şey aleyhimizde kaydetmemeleriyle, bunu ispat eder”.⁴

b. Tevazu

Said Nursî, insanların hüsn-ü zanlarını kendi şahsına değil, Risale-i Nur’a vermiştir. Her zaman kendini kusurlu görmüştür. “Bu zamanda enaniyet ziyâde hükmettiği için, haddinden çok ziyâde olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum.

Ve ben, kardeşlerim gibi kendi nefsim hüs-nü zan etmiyorum".5 "Hem bunu katiyen ilan ediyorum ki: Risâle-i Nur, Kur'anın malıdır. Benim ne haddim var ki, sahip olayım tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o nurun kusurlu bir hadimi ve elmas mücevherat dükkanının bir dellâliyim. Benim karma karışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur'un bize verdiği derste, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfüruşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risâle-i Nur'un şahs-ı mânevîsini ehl-i imana gösteriyoruz. Bizler kusurumuzu görene ve bize bildirene -hakikat olmak şartıyla- minnettar oluyoruz, "Allah razı olsun" deriz. Boynumuzda bir akrep bulursa ısırılmadan atılsa, nasıl memnun oluruz; kusurumuzu -fakat garaz ve inat olmamak şartıyla ve bid'alara ve delâlete yardım etmemek kaydıyla- kabul edip minnettar oluyoruz".6

"Risaleler kendi malım değil, Kur'anın malı olarak, Kur'anın reşahat-ı meziyatına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hasiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim".7

c. Vakar ve Cesaret

"Said Nursî, hususi hayatında mütevazî, vazife başında vakurdur. Bu mevzuda der ki: "bir nefer nöbetteyken başkumandan da gelse, silahını bırakmayacak, ben Kur'an'ın bir hizmetkârı ve bir neferiyim. Vazife başındayken karşıma kim çıkarsa çıksın "hak budur" derim. Başımı eğmem".8

Said Nursî, en zalim kumandanlara boyun eğmemiş, davası için hayatını ortaya koymuştur. Onu şeriat istemekle suçlayanlara karşı şöyle haykırır: "Şeriatın bir hakikatına bin ruhum olsa feda etmeye hazırım!.. Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnat olursa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam iki şehit sevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam, böyle hürriyeti lafızdan ibaret bulunan gaddar bir hükümetin en rahat mevkii hapisane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zalimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır".9

d. Fedakarlık

Said Nursî 'ın hayatı, eşsiz fedakarlık örnekleriyle doludur. O cemiyetin imanı uğruna hayatını feda etmeye hazır olduğunu söyler ve şöyle der:

"Bütün nev'-i beşerin en ehemmiyetli meselesi olan erkân-ı îmânîyeyi ve beşerin medar-ı saâdeti ve umum islâmın esas ve rabita-i uhuvveti bulunan Kur'anın hakaik-i imaniyesini bulmak ve muhtaçlara buldurmaya hayatımı vakf ettim".10

Bu hizmete yani ehl-i imanı dalâlet-i mutlakadan kurtarmaya, lüzum olsa, dünyevi hayat gibi uhrevî hayatımı da feda etmek bir saadet bilirim. Binler dostlarım ve kardeşlerimin cennete girmeleri için cehennemi kabul ederim".11

"Bu hizmet-i Kur'aniyede başa ne gelirse gelsin hatta her günde birer başım olsa da kesilse, yine o hizmetin kudsiyetindeki lezzet-i ruhaniye mukabil geliyor ve kâfidir".12

"Bu milletin âşâyışine, hususan masum çocukların ve muhterem ihtiyarların ve bîçare hastaların ve fakirlerin dünyevi istirahatlarına ve uhrevî saadetlerine binler hayatımı ve binler şerefimi fedâ etmeye hazırım".13

e. Sabır ve Tahammül

Said Nursî, "kadere iman eden, kederden kurtulur"14 düstur-u kudsiyeyi kendine rehber edip, her sıkıntıya göğüs germiştir.15 O, hizmet uğrunda, sevaba sebeptir diye her meşakkate karşı sabır ve tahammül göstermiştir.16

f. İstiğna

Said Nursî, dünyaya ait mal, mülk, makam, şöhret gibi fani ve geçici şeylere, hiçbir zaman ehemmiyet vermemiş, bunlara dair gelen teklifleri reddetmiştir. Hayatı boyunca hediye bile almamış, hiç kimseye minnet etmemiştir. O, bunu şöyle anlatır: "Madem ehl-ı siyaset hayat-ı bakiyeleri için Risale-i Nur'a müracaata tenezzül etmiyor, o hayatta nisbeten beş paralık olan bu hayat-ı fâniye için onlara müracaata ben de tenezzül etmem ve istirahatım için şekva ve rica etmem".17 Said Nursî'nin, "bütün serveti, bir eliyle taşıyabileceği kadardı".18

Vefatından sonra bir sepet içinde, cübbesi, sarığı, seccadesi ve tesbihinden başka dünya malı namına bir şeyi yoktu. Onun bütün mirası bunlardan ve Risale-i Nur külliyatından ibaretti. “Evlad-û iyal, mal, mülk hiç bir şey ve yer yüzünde taht-ı temellükünde bir karış yeri yoktu;yalnız bir Risale-i Nuru vardı”.19

“Said Nursî, amcasının çorbasını dahi içmemiş olup, hayatında kimsenin minneti altında kalmayıp, beş bin lira hediyeye beş para değer vermeden red ve iade eden, hayatındaki istiğna düsturunu en zâlimane muameleler ve mahrumiyetler içinde kaldığı zamanlarda dahi bozmayan ve böylece izzet-i İslamiye ve şeref-i diniyeyi muhafaza etmiş olan bir zattır”.20

g. İffet

Said Nursî, bütün hayatı boyunca mücerred yaşamasına rağmen, iffetini muhafaza etmiştir. Bu konuda hayatından bir çok örnek verebiliriz. “Ben yirmi yaşlarında iken, Bitlis’te merhum vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı adet kızları vardı. Üçü küçük, üçü büyük. Ben üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız halde, bir birinden tefrik edip tanıımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hatta bir alim misafirim yanıma geldi, iki gün onları birbirinden fark etti. Herkes ve ben de, bu hale hayret ederdik. Bana sordular: “Neden bakmıyorsun?” Derdim: “İlmin izzetini muhafaza etmek beni bıktırmıyor.

Hem İstanbul’da Kağıthane şenliğinin yevm-i mahsusunda, köprüden tâ Kâğıthaneye kadar Haliç’in iki tarafında binler açık saçık rum ve ermeni ve İstanbullu karı ve kızlar dizildikleri sırada, ben ve merhum molla seyyid Tâha ve meb’us Hacı İlyas ile beraber kayığa bindik, O kadınların yanlarından geçiyorduk. Benim hiç haberim yoktu. Halbuki Molla Tâha ve Hacı İlyas, beni tecrübeye karar verdikleri ve nöbetle beni tarassut ettiklerini bir saat seyahat sonunda itiraf edip dediler: “Senin bu haline hayret ettik, hiç bakmadın.” Dedim: “Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin âkibeti elemeler teessüfler olmasından istemiyorum.”21

h. Hediye kabul etmemek

Said Nursî, ilmin izzetini muhafaza etmek ve elmas hükmündeki hakikatları, cam parçası seviyesine düşürmemek için, seksen küsur senelik ömrü boyunca hediye almamış ve minnet altına girmek istememiştir.

Onun bu halini talebeleri şöyle anlatır: “Üstadımız izzet-i ilmiyeyi muhafaza için eski zamandan beri en büyük reislere tezellül etmedi. Hem halkların hediyesini kabûl etmiyordu.”22 Halkın zekât ve sadakasını bile kabul etmezdi. Bu davranışıyla “Ehl-i ilmi, ilmi vâsıtayı cer etmekle ittiham edenleri”23 fiilen tekzip ederdi. Onun için, kanaat, iktisat ve bereket-i İlahiye en büyük hazine idi, halkın malını almakla bu hazinenin kapısını kapatmak istemem derdi.24

Said Nursî’nin, konuyla ilgili yüzlerce hatırasından bir tanesini nakl etmekle iktifa edeceğiz.

“Mühim bir tüccar dostum otuz kuruşluk bir çay getirdi, kabul etmedim. “İstanbul’dan senin için getirdim beni kırma” dedi kabul ettim. Fakat iki kat fiatını verdim.

Dedi: “Ne için böyle yapıyorsun hikmeti nedir?”

Dedim: “Benden aldığın dersi, elmas derecesinden şişe derecesine indirmemektir. Senin menfaatin için, menfaatimi terk ediyorum. Çünkü; dünyaya tenezzül etmez, tema ve zillete düşmez, hakikat mukabilinde dünya malını almaz, tasannua mecbur olmaz bir üstaddan alınan ders-i hakikat elmas kıymetinde ise; sadaka almaya mecbur olmuş, ehl-i servete tasannua muztar kalmış, tama’ zilletiyle izzet-i ilmimi feda etmiş, sadaka verenlere hoş görünmek için riyakarlığa temâyül etmiş âhîret meyvelerini dünyada yemeye cevaz göstermiş, bir üstaddan alınan aynı ders-i hakikat, elmas derecesinden şişe derecesine iner”.25

Dipnotlar:

1. Said Nursî, Tarihçe-i Hayat, s. 543.
2. Zübeyr Gündüzalp, Konferans (Sözler’in içinde), s. 716.

3. Said Nursî, Emirdağ Lâhikası, s. 68.
4. a.g.e., s. 69.
5. a.g.e., s. 198.
6. a.g.e, s. 46.
7. Said Nursî, Barla Lâhikası, s. 12.
8. Konferans, s. 716.
9. Said Nursî, Divan-ı Harb-i Örfî, s. 11,12.
10. Barla Lâhikası, s.10.
11. Emirdağ Lahikası, s. 14.
12. Barla Lâhikası, s.181.
13. Emirdağ Lâhikası, I: s.29.
14. Rumuzü'l-Ehâdis, 1, 193.
15. Tarihçe-i Hayat, s. 353.
16. Emirdağ Lâhikası, s. 17.
17. a.g.e., s. 176.
18. Tarihçe-i Hayat, s. 24.
19. a.g.e., s. 403.
20. Emirdağ Lahikası, s. 434.
21. a.g.e., s. 229.
22. a.g.e., s. 172.
23. Said Nursî, Mektubat, s. 18.
24. a.g.e., s. 19.
25. Barla Lâhikası, s. 86.